

Water is niet alleen maar iets om tegen te vechten; het heeft ook een andere, plezierige kant. Rijkswaterstaat bekijkt daarom wat mensen graag met water willen en gaf Deltares en bureau Bosch Slabbers de opdracht te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor recreatie. De Maas in Limburg is aangewezen als onderzoeksgebied.

De Maas als recreatierivier

Landschapsarchitect en projectleider Wijnand Bouw pakt het eindrapport erbij, dat wat weg heeft van een reisgids. 'We wilden vooral laten zien waar de kansen liggen. Daarom hebben we een Capitoogids erbij gepakt, als beeldend voorbeeld.' De "reisgids" neemt de bezoeker van de regio mee op reis langs de Maas. De gids is gebaseerd op drie pijlers: landschap, recreatie en natuurlijk niet te vergeten het waterbeheer.

Landschap

De eerste pijler van het plan is het landschap, op basis van de landschapstypologie kan de Maas verdeeld worden in vier delen: Bovenmaas, Grensmaas, Plassenmaas en Zandmaas. De Bovenmaas ligt bij Maastricht, diep tussen hoge wanden. De Grensmaas ligt letterlijk op de grens met België, tussen Maastricht en Roermond.

Bouw vertelt: 'Dit is het boeiendste stuk: als het weinig regent, is het een grindbedding met een stroompje water. Je waant je ergens in Frankrijk. Maar als je er in de winter komt, is het een kolkende massa in een oerlandschap.'

De Plassenmaas is het landschap van grindwinning. 'Soms is het landschap daar mooi, soms is het een drama, een gatenkaas, een littekenlandschap.' De Zandmaas is het noordelijkste deel, een glooiend landschap waar de Maas diep ingesneden is naast de Maasduinen.

Waterbeheer

De pijler waterbeheer is van oudsher het vakgebied van Rijkswaterstaat. Bosch Slabbers geeft in het plan zijn eigen visie op waterbeheer, met de focus op recreatie. In de Maas liggen nu zeven stuwcomplexen, gezien de hoogteverschillen zouden drie

stuwcomplexen ook voldoende zijn. Minder stuwcomplexen zou voor Rijkswaterstaat een enorme kostenbesparing zijn. Bouw vervolgt zijn verhaal. 'Als je een stuwcomplex eruit haalt, wat doe je dan? Haal je de stuw en de gebouwen weg of laat je het staan en geef je het een nieuwe recreatieve functie? De stuwen zijn nu nog onbekend en ontoegankelijk, maar het zijn prachtige plekken voor ontmoeting of sport. Een restaurant met een wijds uitzicht over de rivier zou prachtig zijn.'

Bosch Slabbers dacht ook na over extra waterberging. Het water kan in de toevoerende beken vastgehouden worden door een eenvoudige kleine stuw. Hierdoor zullen plassen ontstaan die ook weer geschikt zijn voor recreatie. Ook heeft het bureau voorgesteld om op sommige plekken de steenstoring weg te halen, zodat er weer natuurlijke strandjes ontstaan. De tijdelijke havens die

Impressies van vormen van recreatie bij de Maas. Langs de Zandmaas (A) bijvoorbeeld vissen, zwemmen, zonnen en wandelen. Langs de Plassenmaas (B) ligt de nadruk zeilen, varen en jetskiën. Bij de Grensmaas (C) is dat kanoën en kajakken. En bij Bovenmaas (D) met de World Expo in 2022 zie je vele vormen van waterrecreatie: vissen, zeilen, varen, jetskiën, kajakken en zonnen aan het rivierstrand. Fietsen en wandelen komt bij elk Maasdeel voor.

nodig zijn voor de afvoer van grind hoeven na de grindwinning niet weg, maar kunnen een nieuwe recreatieve functie krijgen.

Recreatie

Met de recreatiedoelgroepen en -belangenverenigingen werden in de regio door Bosch Slabbers gesprekken gevoerd om de kansen voor recreatie te bepalen. 'Hengelen is de leukste recreatievorm, een hengelaar volgt het landschap. Je zou het niet denken maar bij elk landschap hoort een andere vorm van hengelen: vliegvissen, bootjevissen en zelfs zalmvissen op het hoogste deel. Voor het fietsen zien we de Maas niet als landsgrens, maar als ruggengraat met knooppunten aan beide zijden, je gaat van de ene naar de andere kant via bruggen of pontjes, je zigzagt door het gebied.'

Je kunt goed kanoën op de Grensmaas, en zeilen kan op de Maasplassen. 'Die plassen zijn nu nog te klein, je zou plassen moeten samenvoegen, zodat ze groter worden. Maar het eigendom van de Maasplassen is versnipperd, dus dat wordt nog een lastige klus. We hebben ook nagedacht of je de beroepsvaart en recreatievaart los zou moeten koppelen, zodat ze geen last hebben van elkaar. Bij de Grensmaas ligt al een kanaal voor de beroepsvaart parallel aan de bochtige Maas, waarom zou je dat niet op meer stukken doen?'

Grote delen van de Maasbedding zijn in het verleden vastgelegd in een puinbedding om de bochtige Maas te temmen. Er zijn nu

geen zwemmogelijkheden meer, terwijl vroeger bijna elk dorp een eigen strandje had. 'Haal de steenstorting weg. In de meanders die vervolgens ontstaan, krijg je vanzelf weer dorpsstrandjes. Dat zou toch fantastisch zijn?', mijmert Bouw.

Als laatste heeft Bosch Slabbers gekeken naar evenementen. Venlo krijgt in 2012 de Floriade, maar de plannenmakers van Bosch Slabbers kijken al verder, ze noemen zelfs de Olympische spelen in de Maasregio of de wereldtentoonstelling op het ENCI-terrein.

Eigen rol

Alle gedachten en ideeën zijn in de reisgids vertaald in "verbeeldingen". De beelden zijn een fantasievolle mix van recreatieve activiteiten. De verbeeldingen kijken vooruit en anticiperen op toekomstige vraagstukken, de beelden moeten inspirerend werken voor overheden, beheerders, ontwikkelaars en gebruikers.

Hoofddoel van het plan was partijen enthousiast maken voor recreatie, zodat elke partij zijn eigen rol gaat ontdekken. Dit najaar komt er een vervolg aan de opdracht. Voor Deltares is Bosch Slabbers gevraagd deel te nemen in een workshop en de verbeeldingen van kanovaren op de Grensmaas uit te werken. De regio gaat dit oppakken, waarbij ook het Belgische deel betrokken wordt.

Liesbeth van Rijnsbergen

Na zijn opleiding Tuin- en landschapsinrichting, richting ontwerp (1996) aan de Internationale Agrarische Hogeschool Larenstein te Velp, verdiept **Wijnand Bouw** zich inhoudelijk als landschapsarchitect aan de Academie van Bouwkunst te Amsterdam. Vanaf 2001 werkt hij voor Arcadis Deventer (destijds Heidemij) en Kuiper Compagnons. In 2004 treedt hij in dienst bij Bosch Slabbers tuin- en landschapsarchitecten, waar hij landschapsarchitect en projectleider is. Vanaf 1 januari 2009 is hij partner van het bureau.

